

Begin 1736 was namelijk de kerkeraad van Rotterdam ter ore gekomen 'dat er een vergadering gehouden wort in de Heerestraat in de Bonten Os, ten huysse van Knabbelhouder, op zondag onder de tijd der godsdienst, en daer wel yets moght verhandelt worden dat van eenig gevolg soude wezen'¹³). Bij dagvaarding van de betrokkene voor de vergadering bleek bovendien 'dat hij ondertussen seer onkundig is in de wesentlijke grontwaarheden, en met reden verdaght gehouden word van onrechtsinnigheid'. De broeders verzochten hem zijn oefeningen tijdens de kerkdiensten te staken alsmede zich naarstig in de godgeleerdheid te gaan verdiepen, naar de vorderingen waarin zij binnenkort zouden informeren¹⁴). Bijna drie maanden later verklaarde Knabbenhouwer bij zijn tweede ontbieding voor de kerkeraad dat hij onder de zondagse kerkdiensten geen oefeningen meer hield en dat hij zich dagelijks door lezen oefende in de geloofsleer. 'Hierop over eenige stukken, soo in de theory als practique, ondervraagt sijnde, is nochmalen bevonden in de waarheden bijzonder onkundig en geensins gevordert te sijn, en in de practique seer swart en duyster, en als noch niet sonder bekommeringe van onregtsinnigheyt'¹⁵). De kerkeraad kon weinig anders dan de berisping en aansporing tot studie van de vorige keer nog eens te herhalen en de zaak voorlopig 'ad notam' te houden¹⁶). Pas in mei 1738 werd de ongelukkige oefenaar weer voor de vergadering geroepen. Opnieuw ontkende hij thuis conventikels te houden, maar wilde wel kwijt dat er elke donderdag zo'n bijeenkomst werd gehouden ten huize van de vleeshouwer ('in welkers huys hij woont') waar dan gehandeld werd over de Heidelbergse Catechismus. Gevraagd naar zijn vorderingen in de kennis der waarheid zei hij 'dat hij wegens lichaamspijnelijkheid sig daarin weynig hadde konde oefenen'. Ten derde male werd hem verzocht verder te studeren en op te houden 'van als spreker in sulke oeffeningen te handelen, totdat hij rekening van zijn gelove konde geven'¹⁷). Nadien stond het geval-Knabbenhouwer voorlopig niet meer op de agenda van de kerkeraad, die toch niet over effectieve middelen beschikte om dergelijke ongewenste conventikelvorming tegen te gaan.

Dankzij een geheel andere bron weten we iets meer over het sociaal-culturele milieu waarin de zorgwekkende conventikels zich afspeelden. Het gaat om een notarieel optreden van Knabbenhouwer zelf, samen met twee van zijn huisgenoten, waarin zij ten behoeve van hun huisbaas Philippus Hodenpijl getuigenis geven van een burengerucht op dinsdagavond 23 juli 1737 bij de vleeshouwe-